

Sygn. akt **XXVII Ca 2817/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny-Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Agnieszka Fronczak (spr.)
Sędziowie:	SO Katarzyna Parczewska SR del. Katarzyna Małysa
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Gromek

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. Z. i P. Z.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie

z dnia 20 stycznia 2016 r., sygn. akt VI C 2633/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz J. Z. i P. Z. kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSR (del.) Katarzyna Małysa SSO Agnieszka Fronczak SSO Katarzyna Parczewska

Sygn. akt **XXVII Ca 2817/16**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 października 2015 r. powodowie J. Z. i P. Z. wnieśli o zasądzenie solidarnie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 3.347,42 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 1.330 zł od dnia 12 kwietnia 2008 r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.295,71 zł liczonymi od dnia 01 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty, od kwoty 721,71 zł liczonymi od dnia 03 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty.

Na wypadek nie uznania przez Sąd, iż roszczenie powodów na charakter solidarny, wnieśli o zasądzenie od pozwanego kwot wskazanych w pozwie po połowie. Na wypadek uznania, iż odsetki przypadają od terminów późniejszych aniżeli

od dnia następnego po dacie pobrania kwot przez Bank, o zasądzenie odsetek od dnia 27 sierpnia 2015 r., to jest od dnia upływu siedmiodniowego terminu, wyznaczonego pozwanemu w wezwaniu doręczonym mu w dniu 19 sierpnia 2015 r. Nadto wnieśli o zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew z dnia 30.11.2015 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego Banku kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 20 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie oddalił powództwo, co do zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz powodów J. Z. i P. Z. kwoty 3.347,42 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot: 1.330,00 zł od dnia 12 kwietnia 2008r. do dnia zapłaty, 1.295,71 zł od dnia 1 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty, 721,71 zł od dnia 3 czerwca 2014r. do dnia zapłaty, zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powodów: J. Z. i P. Z. kwotę 3.347,42 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 27 sierpnia 2015r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części oddalił powództwo.

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych Sądu Rejonowego:

W dniu 04 kwietnia 2008 r. J. Z. i P. Z. zawarli z (...) S.A. (ówcześnie (...) S.A. w W.) umowę o udzielenie kredytu hipotecznego (Umowa numer (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF). Powodowie wnioskowali o udzielenie kredytu na zakup lokalu mieszkalnego nr (...) przy ulicy (...) w P., kredyt opiewać miał na kwotę 150.000,00 złotych, a kwota kredytu udzielona miała być w walucie CHF. Kredyt udzielony miał być na 360 miesięcy z ratą równą kapitałowo – odsetkową płatną na 12 dzień każdego miesiąca. Okres kredytowania wskazany w umowie wynosił 360 miesięcy.

Powodowie nie deklarowali wówczas wniesienia środków własnych. Zadeklarowali zabezpieczenie kredytu w postaci hipoteki na nieruchomości – odrębnej własności w/w lokalu mieszkalnego w P., (...) nr KW (...), cesję praw z umowy ubezpieczenia na życie, cesję praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych oraz ubezpieczenie przejściowe kredytu do czasu wpisania hipotek do księgi wieczystej. Podpisanie umowy poprzedziło złożenie wniosku o udzielenie kredytu (...), wniosek wypełniony został na standardowym formularzu używanym przez bank. Zawierał informacje na temat przeznaczenia kredytu, danych kredytobiorców, miejsca ich zatrudnienia, zarobków, zobowiązań, w punkcie IX wskazano jako prawne zabezpieczenie kredytu hipotekę na nieruchomości, ubezpieczenie nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych wraz z przelewem z polisy, cesje praw z umowy ubezpieczenia na życie, oraz jako przejściowe zabezpieczenie – ubezpieczenie kredytu, prawne zabezpieczenie spłaty kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w banku odpisu z księgi wieczystej potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki. Następnie decyzją kredytową nr (...) przyznano R. J. i Z. P. kredyt na zakup lokalu mieszkalnego. Umowa kredytowa nr (...) zawarta została w dniu 04 kwietnia 2008 r. W przypadku przyznania powodom kredytu, zobowiązali się do przystąpienia do objęcia lokalu mieszkalnego będącego zabezpieczeniem kredytu ochroną ubezpieczeniową w ramach generalnej umowy ubezpieczenia zawartej przez Bank z (...) S.A. oraz wyrazili zgodę na przekazanie ich danych przez Bank - podmiotom ubezpieczeniowym. Ponadto powodowie wyrazili zgodę na udostępnienie przez Bank (...) S.A. informacji stanowiących ich dane osobowe (objętych tajemnicą bankową) zawartych w dokumentach bankowych – w celach wykonania generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach hipotecznych zawartej pomiędzy Bankiem, a (...) S.A.

Środki z kredytu przeznaczone miały być na zakup na rynku wtórnym spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ulicy (...) w P.. Łączna kwota udzielonego kredytu wyniosła 150.000,00 zł. Kwota 123.000,00 złotych miała zostać przelana na rachunek wskazany w akcie notarialnym na zakup nieruchomości, 2.000,00 złotych na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem refinansowania poniesionych nakładów, kwota 10.000,00 przekazana na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem opłat okołokredytowych, kwota 15.000,00 złotych przekazana na rachunek wskazany przez kredytobiorców tytułem finansowania prac remontowych. Kwota kredytu waloryzowana była kursem franka szwajcarskiego na koniec dnia 25 marca 2008 r., wobec czego kwota

kredytu wynosiła 68.374,50 CHF. Okres kredytowania określony został na 360 miesięcy do dnia 27 kwietnia 2037 r. Spłata rat miała następować w równych ratach kapitałowo – odsetkowych i następować do 12 dnia każdego miesiąca. Kredyt zabezpieczony został przez ubezpieczenie „niskiego wkładu własnego” kredytu w (...) S.A. na 36-miesięczny okres ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem faktycznie wniesionym przez tegoż, tj. 1.330,00 zł. Jeżeli po upływie 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpiłaby całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem, ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlegało automatycznej kontynuacji oraz opłaceniu składki ubezpieczeniowej w wysokości 3,5% od kwoty niespłaconego brakującego wkładu własnego, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie mógł przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu.

Kredytobiorca upoważniał Bank do pobierania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia wraz z kosztami z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia – z rachunku obsługującego określony kredyt. Ponadto kredyt zabezpieczony został poprzez hipotekę kaucyjną do kwoty 225.000,00 zł a ponadto dokonano ubezpieczenia spłaty kredytu. W dodatkowych warunkach wskazano w par. 4 ust. 4 przystąpienie kredytobiorcy do grupowego ubezpieczenia na życie i od niezdolności do pracy zarobkowej oraz nieruchomości dla Kredytobiorców (...) S.A.

Powodowie nie mieli możliwości negocjacji w zakresie jakiegokolwiek punktu umowy. Po próbie negocjowania wysokości oprocentowania kredytu, pracownik Banku poinformował powodów, iż żaden z punktów umowy nie podlega negocjacji, umowa stanowi wzór, który albo powodowie w całości akceptują, albo nie decydują się na jej zawarcie w tak określonej treści. Powodowie nie mieli również możliwości szczegółowego zaznajomienia się z treścią umowy, nie mogli nią swobodnie dysponować oraz nie mieli możliwości skonsultowania jej treści z osobą trzecią. Przy zawieraniu umowy pracownik Banku nie wytłumaczył powodom na czym polega „ubezpieczenie niskiego wkładu”, nie przedstawił powodom ogólnych warunków tego ubezpieczenia. Poinformował ich, iż w przypadku gdy wartość kredytowanego lokalu mieszkalnego wzrośnie, to ubezpieczenie nie będzie kontynuowane.

P. Z. po rozmowie z pracownikiem Banku przedstawiającym warunki umowy kredytowej, był przekonany, że to on i J. Z. będą objęci ubezpieczeniem. Podobnego zdania była powódka. Bank nie doręczył powodom umowy ubezpieczenia jakim miał zostać objęty. Nie przedstawiono powodom ogólnych warunków umowy ubezpieczenia NWW, nie doręczono polisy ubezpieczenia, ani potwierdzenia zawarcia umowy ubezpieczenia. Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia pracownik Banku nie poinformował powodów, iż to ryzyko gospodarcze Banku zostanie objęte ubezpieczeniem. Powodowie byli przekonani, że ubezpieczenie dotyczy ich osób.

Bank nie przedstawił im możliwości wykupu ubezpieczenia u innego alternatywnego ubezpieczyciela, nie poinformował również o możliwości regresu ze strony ubezpieczyciela, co do kwoty wypłaconej Bankowi. Powodowie nie wiedzieli, iż wyłącznym beneficjentem ubezpieczenia NWW jest Bank. Powodowie nie negocjowali z Bankiem treści umowy, która została im przedstawiona do podpisania. Umowę podpisali działając na zasadzie zaufania do instytucji finansowej jaką jest bank. Na zaznajomienie się z warunkami umowy powodowie nie dysponowali wystarczającym czasem, nie mogli wziąć tekstu umowy do domu, aby umowę przeanalizować. Treść umowy przygotował pracownik banku, który obsługiwał powodów przy zawieraniu umowy. Umowa została podpisana przez powodów w oddziale Banku. Co do opłat okołokredytowych, powodowie zostali poinformowani przez pracownika Banku, iż takie opłaty są standardowe i dotyczą każdego kredytu. O tym, jak Bank stosuje kwestionowane w sprawie postanowienie, powodowie dowiedzieli się w roku 2015. Na dzień zawierania umowy kredytowej powodowie nie wiedzieli czego dotyczy ubezpieczenie NWW. Nie mieli żadnego wpływu na kształt podpisywanej umowy. Został im przedstawiony do podpisu tekst umowy. Powodowie mieli wpływ na takie elementy umowy, jak: kwota kredytu o jaki wnioskowali, czas trwania spłat rat kredytowych, termin spłacania rat, datę na jaką suma kredytu została zwaloryzowana według kursu CHF oraz prawne zabezpieczenia kredytu (z wyjątkiem UNWW). Powodowie zdecydowali się wybrać pozwany Bank, ponieważ powódka posiadała w tym Banku rachunek. Warunki umowy kredytowej i wysokość kosztów związanych z kredytem została przez pracownika Banku przedstawiona powodom w sposób atrakcyjny i korzystny dla kredytobiorców .

Bank wypłacił na rzecz powodów całą kwotę kredytu. Powodowie uiszcili łącznie kwotę 3.347,42 zł tytułem składki ubezpieczeniowej ubezpieczenia „niskiego wkładu własnego”. Ubezpieczeniem niskiego wkładu jest objęte podwyższone tymczasowo ryzyko Banku związane z brakiem spłaty części kredytu stanowiącej różnicę pomiędzy wymaganym przez Bank wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem własnym faktycznie wniesionym oraz jego niedostatecznym zabezpieczeniem.

Wysokość składki jest wyliczana przez Bank, zaś kredytobiorca nie jest informowany o sposobie wyliczenia i danych, jakie służyły do wyliczenia wysokości składki. Sposób wyliczenia pierwotnej opłaty oraz wskaźnik LTV wynika z wewnętrznych uregulowań banku. Zmiana wartości nieruchomości, która została zakupiona ze środków pochodzących z umowy kredytu, nie ma wpływu na wysokość składki z tytułu kontynuacji ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Raty kredytu regulowane przez klienta są w pierwszej kolejności zaliczane na poczet odsetek od udzielonego kredytu, zaś w pozostałej części stanowią spłatę kapitału i w tym zakresie są zaliczane na poczet uzupełnienia wkładu własnego do wymaganej przez Bank wysokości. Z chwilą osiągnięcia kwoty wymaganego wkładu własnego odpada obowiązek ubezpieczenia. Stawka składki ubezpieczeniowej należnej z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu wynosi 3,5% ubezpieczonej części kwoty kredytu. Składka ubezpieczeniowa płatna jest z góry za 36 miesięczny okres obowiązywania umowy ubezpieczenia, przy czym w razie odnowienia ochrony ubezpieczeniowej na okres następujących 36 miesięcy pobierana jest kolejna składka – do maksymalnie 108 miesięcy.

Wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2012 r. Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie XVII AmC 2600/11 ustalono, iż "Jeżeli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata Kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym Kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie, tj. [...] oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w par. 6 bez odrębnej dyspozycji".

Postanowienie o tejże treści uznane zostało za niedozwolone i zostało wpisane w dniu 12 czerwca 2015 r. do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konsumentów i Konkurencji jako klauzula niedozwolona nr 6068. Na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 r. sygn. akt XVII AmC 2600/11, Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny wyrokiem z dnia 20 listopada 2013 r. sygn., akt 1521/12 oddalił apelację.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów załączonych do akt sprawy oraz zeznań powodów.

Kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było to, czy wskazane kwoty, stanowiące składki na ubezpieczenie niskiego wkładu, zostały naliczone i pobrane przez pozwanego zasadnie, a zatem czy powodowie w ogóle byli zobowiązani do ich uiszczenia.

Sąd Rejonowy dokonał analizy postanowień § 3 ust. 3 umowy kredytowej w kontekście przesłanek, o jakich mowa w przepisie art. 385¹ k.c. i wskazał, że zapis ten jest niemalże zbieżny treściowo z postanowieniem uznanym przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W. w wyroku z dnia 24 sierpnia 2012 r. sygn. akt XVII AmC 2600/11 za niedozwolone postanowienie umowne.

Orzeczenie to posiada przymiot rozszerzonej prawomocności, skutkującej zakazem stosowania postanowienia uznanego za klauzulę niedozwoloną, nie tylko w odniesieniu do podmiotu, wobec którego zostało wydane, lecz także w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorców stosujących tożsame wzorce umów w obrocie z konsumentami. Incydentalna kontrola spornego postanowienia § 3 ust. 3 umowy prowadzi do konkluzji, że zapis ten stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Sąd Rejonowy podzielił argumenty przytoczone przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w uzasadnieniu wyroku zapadłego w sprawie sygn. akt XVII AmC 2600/11, jak również Sądu Apelacyjnego w sprawie VI ACa 1521/12, iż kwestionowane postanowienie nie zawiera dostatecznych informacji pozwalających uzyskać konsumentowi wiedzę, co do tego – jak faktycznie kształtują się koszty ubezpieczenia, które w ostatecznym wyniku musi ponieść kredytobiorca oraz – jak długo będzie on obowiązany refundować je pozwanemu jeżeli w ciągu 36 miesięcy nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem. Brak było w badanym wzorcu umowy – definicji wkładu wymaganego, oraz określenia zdarzeń pozwalających ustalić moment zakończenia umowy ubezpieczenia przed upływem maksymalnego okresu łącznego ubezpieczenia (108 miesięcy). Definicji w/w pojęć próżno poszukiwać również w Regulaminie udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), stanowiącego załącznik do umowy.

W ocenie Sądu Rejonowego brak podstawowego elementu wpływającego na ostateczny kształt zobowiązania powoda jak określenie waluty w jakiej należy szacować „wkład wymagany” skutecznie wyłącza możliwość oszacowania realnego obciążenia kredytobiorcy kosztami ubezpieczenia niskiego wkładu. Nie jest przy tym wykluczone, że istotne postanowienia umowne odnoszące się do kwestii wymaganego wkładu znajdują się w umowie zawartej przez Bank z ubezpieczycielem, nie mniej jednak powód nie jest stroną tej umowy i nie został zapoznany z treścią kontraktu.

W tych okolicznościach kredytobiorca nie jest w stanie skontrolować prawidłowości podejmowanych przez Bank czynności związanych z zawieraniem umowy ubezpieczenia z podmiotem trzecim na dalsze okresy.

Odnosząc się do przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c. Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności wskazał, że w relacjach z pozwanym powodowie są konsumentami w rozumieniu przepisu art. 22¹ k.c.

W ocenie Sądu Rejonowego, kwestionowany zapis zawarty w § 3 ust. 3 umowy, odnosił się do świadczenia niebędącego świadczeniem głównym, a nadto świadczenie którego dotyczył nie zostało w jego treści określone w sposób jednoznaczny.

Za nietrafną Sąd Rejonowy uznał argumentację strony pozwanej, zgodnie z którą wszystkie informacje dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu, w tym także donoszące się do kwestii przedłużania umowy ubezpieczenia na kolejne okresy oraz dotyczące zasad obliczania i pobierania składek na ubezpieczenie w przypadku takiego przedłużenia ochrony ubezpieczeniowej, były zawarte w wielu dokumentach, dostępnych dla strony powodowej, w tym zwłaszcza w decyzji kredytowej oraz treści samej umowy kredytowej.

Pozwany podnosił, że powodowie już na etapie składania wniosku kredytowego dokonali wyboru ubezpieczenia niskiego wkładu jako dodatkowego zabezpieczenia kredytu, mając przy tym możliwość zapoznania się z rzeczonymi, a następnie zaakceptowali decyzję kredytową Banku o udzieleniu kredytu, stanowiącą w istocie ofertę zawarcia umowy, co doprowadziło do zawarcia umowy na warunkach proponowanych przez pozwaną instytucję finansową. Wobec tego Sąd Rejonowy przyjął, że warunki umowy kredytowej nie były indywidualnie uzgadnianie z powodem, nie wyłączając postanowień § 3 ust. 3.

Sąd Rejonowy zważył, że kwestionowane postanowienie umowy kredytowej zawarte w § 3 ust. 3, pomimo tego, że zawierało w swej treści tak istotne postanowienie, jakim było powstanie dodatkowego stosunku prawnego (pomiędzy pozwanym Bankiem jako ubezpieczonym i powodami jako ubezpieczającymi a ubezpieczycielem), którego ciężar w postaci obowiązku uiszczenia składki, a także ryzyko wystąpienia przez ubezpieczyciela z roszczeniem zwrotnym w stosunku do kredytobiorcy, spoczywał zasadniczo wyłącznie na stronie powodowej, nie odnosi się do treści stosunku ubezpieczenia, zaś umowa pomiędzy pozwanym a ubezpieczycielem nie została powodom przedstawiona. Ze wskazanych przez pozwanego dokumentów nie wynikało przy tym, jaki był rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki były objęte tą ochroną, ani też jakie były ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela.

Sąd Rejonowy zważył, że zakwestionowane postanowienie umowne nie dawało konsumentowi żadnych uprawnień w zakresie oceny zasadności kontynuowania umowy ubezpieczenia po upływie pierwszych 36 miesięcy okresu kredytowania, bowiem brak było w jego treści jakiegokolwiek zapisu wskazującego na jaki okres umowa ubezpieczenia niskiego wkładu zostanie, po upływie 36 miesięcy, automatycznie przedłużona. Przedmiotowe postanowienie nie zawierało zatem dostatecznie jasnych i precyzyjnych informacji, pozwalających kredytobiorcy na uzyskanie szczegółowej wiedzy, co do tego, jak faktycznie będą kształtowały się koszty ubezpieczenia oraz jak długo będzie on zobowiązany do refundowania ich pozwanemu, jeżeli w ciągu 36 miesięcy od dnia podpisania umowy kredytowej nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem. Kredytobiorca nie był zatem w stanie kontrolować prawidłowości podejmowanych przez bank czynności związanych zarówno z zawieraniem umowy ubezpieczenia z podmiotem trzecim na dalsze okresy, pomimo tego, że to właśnie kredytobiorca ponosił koszty z tego tytułu.

Zatem stwierdzić należało, że treść § 3 ust. 3 umowy kredytowej zawierała postanowienie kształtujące prawa i obowiązki powodów w sposób niejednoznaczny.

Sąd Rejonowy zważył, że przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar udowodnienia indywidualnych uzgodnień spoczywa na tym, kto się na nie powołuje. W niniejszej sprawie będzie to pozwany, gdyż wykazanie faktu indywidualnego uzgodnienia postanowień uchyla możliwość ich kontroli na podstawie przepisów art. 385¹ – art. 385³ k.c. Użyte w treści przepisu art. 385¹ § 3 k.c. sformułowanie „rzeczywisty wpływ” konsumenta na treść postanowienia, za nieuzgodnione indywidualnie trzeba uznać postanowienie, które konsument wybrał spośród kilku zaproponowanych przez przedsiębiorcę, a zatem takie które nie były przedmiotem pertraktacji między stronami, czyli tzw. klauzule narzucone.

Podstawę zawarcia umowy kredytowej stanowiło wypełnienie i złożenie wniosku kredytowego sporządzonego na formularzu udostępnianym przez stronę pozwaną.

W ocenie Sądu Rejonowego uznać należało, że postanowienia umowne dotyczące upoważnienia banku do naliczania i pobrania od powodów kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, w przypadku automatycznego przedłużenia ochrony ubezpieczeniowej, nie zostały z nimi uzgodnione indywidualnie. Decyzja powodów w tym zakresie ograniczała się wyłącznie do wyrażenia zgody lub jej braku na warunki umowy kredytowej zaproponowane i ustalone jednostronnie przez stronę pozwaną.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy zważył, że słusznie podnosiła strona powodowa, że kwestionowane postanowienie umowy kredytowej skutkowało rażącym naruszeniem interesów konsumenta, bowiem kształtowało jego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami.

W niniejszej sprawie już samo nieprzedstawienie powodom treści umowy ubezpieczenia uznać należało za dokonane z naruszeniem dobrych obyczajów. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej, nieudzielenie stronie powodowej informacji o treści stosunku ubezpieczenia, a w szczególności pozbawienie powodów możliwości zapoznania się z ogólnymi warunkami ubezpieczenia niskiego wkładu własnego celem uzyskania przez nich wiedzy o tym jaki jest rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki są objęte tą ochroną oraz jakie są ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela, nie usprawiedliwiał fakt, że powodowie nie są stroną umowy ubezpieczenia. Zważyć bowiem należało, że zgodnie z kwestionowanym postanowieniem umowy to powodowie mieli pokryć koszty ubezpieczenia, co więcej, mogli również stać się dłużnikami ubezpieczyciela z racji wypłaconego pozwanemu odszkodowania. Powodowie w istocie dysponowali jedynie oświadczeniem pozwanego odnośnie obowiązku kosztów ubezpieczenia, nie posiadając żadnej możliwości weryfikacji za jaką ochronę płaci i czy jej udzielenie jest zasadne.

Za trafne Sąd Rejonowy uznał twierdzenia strony powodowej, według których korzyść z zawartej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego była rażąco jednostronna. Tylko bowiem pozwany korzystał z ochrony ubezpieczeniowej wynikającej z przedmiotowej umowy, nie ponosząc jednocześnie żadnych kosztów z tego tytułu.

Co więcej, porównując narzucone powodom rozwiązanie do sytuacji, w której to powodowie byłiby ubezpieczającym, ich sytuacja prawna jako konsumentów jest pogorszona. Powodowie musieliby bowiem liczyć się z obowiązkiem zwrotu świadczenia ubezpieczycielowi w zakresie wypłaconego odszkodowania, co w sytuacji gdyby sami byli ubezpieczającym, co do zasady nie miałyby miejsca.

Mając na uwadze przytoczone argumenty, Sąd Rejonowy stwierdził że postanowienie umowy zawarte w treści § 3 ust. 3 stanowi niedozwoloną klauzulę umowną, która nie wiąże powodów występujących w roli konsumentów, przy jednoczesnym związaniu umową kredytową w pozostałym zakresie.

Rodzi to obowiązek zwrotu sum pieniężnych, uiszczonych pozwanemu na ich podstawie, w oparciu o przepis art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c.

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy, Sąd doszedł do przekonania, iż w dacie zawarcia umowy kredytu powodowie nie mieli świadomości, iż kwestionowane zapisy mają charakter niedozwolony. W momencie powzięcia tej wiedzy powodowie wystosowali „Wezwanie” do pozwanego banku pismem z dnia 19 sierpnia 2015 r. o zwrot kwoty 3.347,42 złotych to jest całości kwot pobranych przez bank na cel „ubezpieczenia niskiego wkładu” wraz z odsetkami ustawowymi od dnia pobrania przez bank nienależnych kwot, zakreślając termin 7 dni od otrzymania wezwania.

Świadczenie nienależne stało się wymagalne w chwili jego spełnienia, a więc w terminach: 23.04.2007 r., 12.05.2010 r., 02.05.2013 r. Uwzględnienie uregulowania przyjętego w art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. prowadzi do wniosku, że dni, w których nastąpiło pobranie z rachunku powodów poszczególnych rat z tytułu UNWW, były jednocześnie najwcześniej możliwymi terminami, w których powodowie mogli wezwać pozwany Bank do zapłaty. Od tych dni zatem rozpoczął się bieg przedawnienia roszczenia o zwrot nienależnie pobranych kwot z tytułu UNWW. Do roszczeń z tytułu nienależnego świadczenia stosuje się dziesięcioletni termin przedawnienia roszczeń z art. 118 k.c. Uwzględniając datę wniesienia pozwu (16.11.2015r.) i początek biegu terminów przedawnienia z tytułu nienależnie pobranych składek na UNWW (24.04.2007r., 13.05.2010r., 03.05.2013r.) stwierdzić należy, że nie doszło do przedawnienia roszczenia powodów.

Z tych względów zasądzono odsetki za opóźnienie od dnia następnego po upływie terminu wyznaczonego przez powodów do zapłaty kwoty 3.347,42 zł z tytułu nienależnie pobranych składek na UNWW, tj. od dnia 27.08.2015r. zgodnie z żądaniem pozwu zgłoszonym, jako żądanie ewentualne w punkcie 3 pozwu.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo w zakresie oznaczonych kwot, uznając, iż w opóźnienie pozwany Bank popadł dopiero z chwilą doręczenia mu wezwania do zapłaty z określonym 7 dniowym terminem przez stronę powodową. Sąd nadto nie uznał, że po stronie powodów występowała solidarność wierzycieli.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł pozwany (...) S.A., zaskarżając to orzeczenie w całości i zarzucił mu:

1. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanego wyroku, tj. ustalenie, iż powodowie nie mieli żadnych możliwości negocjowania umowy kredytu, podczas gdy powodowie zeznali, iż w ogóle nie podejmowali negocjacji umowy.

2. Naruszenie prawa procesowego, tj.

a) art. 233 § 1 k.p.c.

- poprzez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ustalenie, że pomimo, iż powodowie nie byli stroną umowy ubezpieczenia, to powinni mieć możliwość zapoznania się z ogólnymi warunkami ubezpieczenia niskiego wkładu własnego;

- poprzez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ustalenie, że oświadczenie powodów o wyrażeniu zgody na udostępnienie danych osobowych towarzystwu ubezpieczeniowemu towarzyszące wnioskowi kredytowemu nie może być poczytywane jako zgoda powodów na zabezpieczenie spłaty części udzielonego kredytu w formie ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w sytuacji, gdy w przeciwnym wypadku udzielenie takiej zgody byłoby całkowicie bezcelowe i bezpodstawne
- poprzez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ustalenie, że korzyść z zawartej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego była rażąco jednostronna w sytuacji, gdy, niezależnie od tego, że Sąd I instancji w ramach oceny spornego postanowienia umowy z zastosowaniem przepisów art. 385¹⁻⁴ k.c. nie był uprawniony do badania ekwiwalentności świadczeń stron, konsekwencją zabezpieczenia spłaty części kredytu w formie ubezpieczenia niskiego wkładu własnego było udzielenie powodom kredytu na żądanych przez nich warunkach, to jest w wysokości równej wartości kredytowanej nieruchomości,
- poprzez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ustalenie, że kredytobiorca nie jest informowany o sposobie wyliczenia i danych, jakie służyły do wyliczenia wysokości kosztu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, skoro wszelkie dane wymagane w tym zakresie wynikają z wniosku kredytowego oraz z samej treści spornego postanowienia umowy (wskazana wprost kwota refinansowanego kosztu i informacja, iż stanowi ona 3,5 % wymaganego wkładu własnego, co pozwala po wykonaniu jednego podstawowego działania matematycznego ustalić kwotę wymaganego wkładu własnego na dzień zawarcia umowy.

b) art. 479⁴³ k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydany w ramach abstrakcyjnej kontroli wzorca umownego wiąże w indywidualnej sprawie i wynikające z tego uznanie, że zagadnienie prawne rozpoznawane w niniejszej sprawie, a to jest ocena, czy postanowienie § 3 ust. 3 umowy kredytu łączącej strony wypełnia przesłanki abuzywności, zostało rozstrzygnięte na skutek wydania przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyroku z dnia 24 sierpnia 2012 roku sygn. akt XVII AmC 2600/11,

3. Naruszenie prawa materialnego tj.

a) art. 385¹ § 1 k.c. poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie przez Sąd I instancji, że postanowienie § 3 ust. 3 umowy zawartej pomiędzy powodami, a pozwanym Bankiem jako niezgodnione indywidualnie z powodami kształtuje prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając interes powodów jako konsumentów, co zdaniem pozwanego Banku nie zachodzi albowiem klauzula ta nie jest sprzeczna ani z dobrymi obyczajami, ani nie narusza w sposób rażący interesu powodów, wyrażające się w szczególności poprzez: brak rozważania, czy w tej konkretnej sprawie doszło do rażącego naruszenia interesu konsumenta, automatyczne przeniesienie ocen i wyników kontroli abstrakcyjnej wzorca umowy, na okoliczności niniejszej sprawy, w której Sąd Rejonowy dokonywał kontroli incydentalnej umowy,

b) art. 385¹ § 3 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie przez Sąd I instancji, że powodowie nie mieli rzeczywistego wpływu na treść postanowienia § 3 ust. 3 umowy kredytu, w sytuacji gdy zabezpieczenie spłaty kredytu w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu było bezpośrednią konsekwencją świadomej decyzji powodów odnośnie kredytowania nieruchomości bez zaangażowania środków własnych w sytuacji, a także że nie przedstawili bankowi żadnego innego zabezpieczenia części kredytu stanowiącej brakujący wkład własny oraz że wraz z wnioskiem kredytowym powodowie złożyli oświadczenie o zgodzie na udostępnienie ich danych osobowych oraz informacji objętych tajemnicą bankową towarzystwu ubezpieczeniowemu w celu wykonania umowy ubezpieczenia niskiego wkładu,

c) art. 385² k.c. poprzez jego niezastosowanie i dokonanie oceny zgodności spornego postanowienia umowy z dobrymi obyczajami bez uwzględnienia stanu z chwili zawarcia umowy i bez uwzględnienia okoliczności zawarcia umowy,

co uzasadnia stwierdzenie, iż Sąd Rejonowy dokonał oceny spornego postanowienia w trybie właściwym dla Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i co prowadzi w istocie do nierozpoznania istoty sprawy.

d) art. 385¹ k.c., w zw. z art. 385² k.c. oraz art. 22¹ k.c. poprzez pozbawienie podstaw przyjęcie przez Sąd I instancji, że przepis art. 385¹ k.c. stanowi wyraz paternalistycznej ochrony przyznanej konsumentowi jako stronie umowy zawartej z przedsiębiorcą, w taki sposób, że konsument nie jest obowiązany do wykazania żadnej, chociażby elementarnej staranności przy podejmowaniu decyzji o wstąpieniu w relacje kontraktowe z przedsiębiorcą w sytuacji, gdy ze względu na cel kredytowania, wysokość kredytu i przymioty osobiste powodów, obiektywnie wymagana od powodów miara staranności przekraczała miarę oczekiwaną od przeciętnego konsumenta, który zgodnie z definicją legalną tego pojęcia, stanowiskiem doktryny i *acquis communautaire* jest konsumentem dostatecznie dobrze poinformowanym, świadomym, rozsądnym, uważnym, ostrożnym, krytycznym, spostrzegawczym, samodzielnym, dostatecznie wykształconym, podejrzliwym i oświeconym, poszukującym i korzystającym z kierowanych do niego informacji, polegającym na swoich umiejętnościach oceny oferty produktów i usług, działającym rozsądnie i rozważnie, ufającym własnym decyzjom rynkowym

e) art. 6 k.c. poprzez uznanie, że powodowie opierając się w pozwie wyłącznie na motywach z uzasadnienia wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt XVII AmC 2600/11 zapadłym w trybie kontroli abstrakcyjnej wzorca umownego udowodnili, że postanowienie § 3 ust. 4 umowy jest rażąco naruszającym ich interesy jako konsumentów i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i poprzez zastąpienie materiału dowodowego sprawy odnieśmy się do orzecznictwa sądowego zapadającego na gruncie tzw. abstrakcyjnej kontroli wzorów umownych, w taki sposób, że ww odniesienie w ocenie Sądu I instancji wyłączyło konieczność dowodzenia roszczenia przez powodów, co skutkowało przyjęciem niemal a priori roszczenia powodów za udowodnione i uzasadnione, nie w oparciu rozważenie materiału dowodowego w sprawie prezentowanego przez strony, i w konsekwencji bezpodstawne przyjęcie, że powodowie udowodnili roszczenie i jego zasadności w zakresie ponoszonych przez nich kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu.

f) art. 410 § 2k.c. w zw. z art. 405 k.c. poprzez przyjęcie, iż świadczenie spełnione przez powodów tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego stanowi świadczenie nienależne.

g) art. 411 pkt 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uwzględnienie powództwa w całości, podczas gdy powodowie nie złożyli zastrzeżenia zwrotu przy uiszczeniu kosztów ubezpieczenia za okres pierwszych 36 miesięcy ubezpieczenia ani przy uiszczeniu kosztów na kolejne 36 miesięczne okresy ubezpieczenia,

h) art. 70 ust. 1 prawa bankowego w zw. z art. 93 ust. 1 prawa bankowego poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy bank udzielił powodom kredytu hipotecznego bez wniesienia przez nich wymaganego przez bank wkładu własnego, a zabezpieczenie spłaty części kredytu hipotecznego stanowiącego tzw. niski wkład własny poprzez ubezpieczenie niskiego wkładu własnego może stanowić formę zabezpieczenia spłaty zobowiązania kredytowego.

Mając powyższe na uwadze apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 2 i oddalenie powództwa w całości, zmianę zawartego w punkcie 4 rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, poprzez zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji pozwanego oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie, bowiem wbrew zawartym w niej twierdzeniom Sąd Rejonowy, wydając zaskarżony wyrok, nie dopuścił się żadnego z zarzucanych mu uchybień, a kwestionowane rozstrzygnięcie –

zarówno w sferze jego podstawy faktycznej jak i prawnej – jest w ocenie Sądu odwoławczego trafne i w pełni odpowiada prawu.

Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie prawidłowo ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy, w zakresie w jakim był on przydatny dla rozstrzygnięcia o zasadności powództwa, a na jego podstawie wywiódł trafne wnioski, które przełożyły się na prawidłowość rozstrzygnięcia.

Nie sposób zgodzić się ze skarżącym, iż ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy są w jakimkolwiek zakresie sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

W zarzutach mających świadczyć o naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. pozwany przyznaje, że powodowie nie byli stroną umowy ubezpieczenia, z zawarciem której wiązał się jednak dla nich obowiązek świadczenia pieniężnego.

Jednocześnie skarżący kwestionuje możliwość zapoznania się z ogólnymi warunkami ubezpieczenia niskiego wkładu własnego przez powodów i uprawnienie Sądu do badania ekwiwalentności świadczeń stron, uzasadniając to tezą, że konsekwencją zabezpieczenia spłaty części kredytu w formie ubezpieczenia niskiego wkładu własnego było udzielenie powodom kredytu na żądanych przez nich warunkach, to jest w wysokości równej wartości kredytowanej nieruchomości.

Argumentacji tej nie sposób podzielić, bowiem nie zmienia to faktu, że korzyść z zawartej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego była rażąco jednostronna.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z rażącym naruszeniem interesów konsumenta, bowiem nie można mówić o istnieniu ekwiwalentności świadczeń, a korzyść z zawartej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego była wyłącznie dla pozwanego banku. Tylko bowiem pozwany korzystał z ochrony ubezpieczeniowej wynikającej z przedmiotowej umowy, nie ponosząc jednocześnie żadnych kosztów z tego tytułu.

W ocenie Sądu Okręgowego postanowienia te w sposób znaczący odbiegają od uczciwego sposobu ukształtowania praw i obowiązków stron umowy.

Ustanawianie dodatkowego zabezpieczenia winno mieć oparcie w jasnych i precyzyjnych zapisach umowy, umożliwiając kredytobiorcom zapoznanie się z warunkami stawianymi przez bank i nie pozostawiać wątpliwości co do tego jakie formy zabezpieczenia kredytu zostały przewidziane i na jakich zasadach.

Rozważania dotyczące braku poinformowania kredytobiorców o rzeczywistym zakresie ochrony ubezpieczeniowej, wypadków nią objętych oraz ewentualnych włączeniach odpowiedzialności ubezpieczyciela, a także czasu jej trwania po upływie 36 miesięcy i związanych z nią rzeczywistych kosztów Sąd Okręgowy w całości podziela.

W ocenie Sądu Okręgowego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należało uznać za chybiony, gdyż skarżący nie wykazał, aby sąd zaprezentował rozumowanie sprzeczne z regułami logiki bądź z doświadczeniem życiowym, a przedstawianie własnej, odmiennej oceny zapisów umowy i materiału dowodowego należy ocenić jedynie jako polemikę z prawidłowym stanowiskiem Sądu Rejonowego. Sąd ten w sposób wszechstronny rozważył wszystkie istotne okoliczności sprawy, a pozwany nie wskazuje na czym konkretnie miałyby polegać uchybienie Sądu w tym zakresie.

W ocenie Sądu Okręgowego argumenty podniesione w apelacji nie pozwalają na uznanie, że w tym zakresie przekroczone zostały granice swobodnej oceny dowodów, a w konsekwencji doszło do naruszenia powyższego przepisu.

Sąd Rejonowy wyjątkowo dokładnie przeanalizował materiał dowodowy – istotny dla wydania rozstrzygnięcia w tej sprawie – i w pisemnych motywach swego rozstrzygnięcia bardzo precyzyjnie wyjaśnił sposób dokonanej oceny dowodów, wagę przydawaną poszczególnym dowodom i wnioski, które stawiał na ich podstawie.

Wywód Sądu Rejonowego – przedstawiony obszernie w początkowej części uzasadnienia – w pełni zasługuje na akceptację, podobnie jak i dokonane przez ten Sąd ustalenia.

Sąd Rejonowy, odwołując się do odpowiednich norm prawnych, w sposób bardzo wnikliwy i szczegółowy wyjaśnił, z jakich przyczyn uznał istnienie abuzywności postanowienia zawartego w § 3 ust. 3 umowy kredytowej, analizując wszystkie przesłanki z art. 385¹ k.c.

Argumentacja Sądu I instancji jest w przekonaniu Sądu Okręgowego właściwa i godna podzielenia, dlatego też w tym zakresie nie mogły zostać uwzględnione zarzuty dotyczące naruszenia art. 385¹ §1 k.c. w zw. z art. 385² k.c. oraz art. 22¹ k.c.

Należy zauważyć, że Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego wyroku zawarł szczegółową analizę kwestionowanego przez powodów zapisu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, tj. § 3 ust. 3 umowy kredytowej numer (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF na kwotę 150.000 zł na okres 360 miesięcy pod kątem jego abuzywności w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c.

Przepis powyższy stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Bezzasadne są również zarzuty, jakoby Sąd Rejonowy naruszył art. 385¹ § 1 k.c., bowiem nie sposób przyjąć, że Sąd Rejonowy przeniósł ocenę i wyniki kontroli abstrakcyjnej wzorca na okoliczności niniejszej sprawy, podczas gdy dokonał ustaleń w odniesieniu do okoliczności tej konkretnej sprawy. Przeprowadzona przez Sąd Rejonowy incydentalna postanowień umownych i w jej wyniku stwierdził, że spełniają one przesłanki abuzywności.

Wobec tego niezasadne są twierdzenia skarżącego, iż Sąd Rejonowy naruszył normę art. 479⁴³ k.p.c., bowiem ocena czy postanowienie § 3 ust. 3 umowy kredytu łączącej strony wypełnia przesłanki abuzywności, zostało rozstrzygnięte na skutek przeprowadzonej przez ten Sąd kontroli, nie było zaś wynikiem bezkrytycznego przyjęcia ustaleń będących podstawą

wydania przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyroku z dnia 24 sierpnia 2012 r. sygn. akt XVII AmC 2600/11.

Sąd Okręgowy nie znalazł także podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 385² k.c., zgodnie z którym oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Także podnoszona w związku z tym zarzutem kwestia nierozpoznania przez Sąd Rejonowy istoty sprawy pozostaje w sprzeczności z ustaleniami i motywami zawartymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Nie ulega wątpliwości Sądu Okręgowego, iż kwestionowane postanowienie umowy kredytowej nie zostało ustalone z powodami indywidualnie, bowiem podpisana przez powodów umowa kredytowa stanowiła opracowany przez bank wzorzec umowny, w przypadku, którego rola kredytobiorcy w istocie ograniczała się jedynie do podjęcia decyzji o przystąpieniu do niej, bądź nie przystąpieniu.

Odnosząc się zaś do zarzutów pozwanego, iż pozwani zaświadczyli zapoznanie się z treścią umowy i podjęli decyzję świadomie, wskazać należy, że okoliczności te pozostają bez znaczenia dla oceny zapisów umowy o ubezpieczeniu niskiego wkładu własnego pod kątem ich abuzywności.

Uregulowana w art. 22¹ k.c. definicja konsumenta jest jednolita, ma ona charakter obiektywny i jest niezależna od konkretnego zasobu wiedzy, jaki może mieć dana osoba, czy też od posiadanych przez nią w rzeczywistości informacji. Bez znaczenia dla oceny czy mamy do czynienia z konsumentem jest wiedza danej osoby co do przysługujących jej praw lub co do materii, której dotyczy transakcja z przedsiębiorcą. Decydujące dla określenia statusu kontrahentów (przedsiębiorca/konsument) jest jedynie to, czy działają oni w ramach swojej działalności zawodowej.

Powoływane przez skarżącego okoliczności, że powodowie złożyli oświadczenie o zgodzie na udostępnienie ich danych osobowych oraz informacji objętych tajemnicą bankową towarzystwu ubezpieczeń, oraz że ubezpieczenie niskiego wkładu własnego było konsekwencją decyzji odnośnie kredytowania nieruchomości nie mają znaczenia w kontekście możliwości powoływania się przez nich na abuzywność poszczególnych postanowień umownych. Także fakt wykonywania umowy nie eliminuje abuzywności danego postanowienia.

Zawarte w § 3 ust. 3 umowy kredytowej postanowienie umowne niewątpliwie nie określa głównego świadczenia stron. Ubezpieczenie niskiego wkładu własnego jest bowiem jednym ze sposobów zabezpieczeń spłaty kredytu, a zatem stanowi świadczenie o charakterze ubocznym.

Powodowie nie mieli możliwości negocjacji w zakresie jakiegokolwiek punktu umowy, a jej konstrukcja i zapis ubezpieczenia prowadzą do wniosku, że rzeczywistym zamiarem banku nie było zabezpieczenie zawieranej umowy kredytu, lecz udzielenie go wyłącznie w narzuconej kredytobiorcy formie – łącznie z tym konkretnym ubezpieczeniem.

W ocenie Sądu Okręgowego, mając na uwadze, że postanowienie § 3 ust. 3 umowy nie zostało indywidualnie uzgodnione z kredytobiorcami oraz nie udzielono im rzetelnych i pełnych informacji o zasadach obliczania składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego i ich pobierania, a także nie określono jakie uprawnienia i obciążenia powstają po ich stronie, doszło do ukształtowania stosunku prawnego w sprzeczności z dobrymi obyczajami.

Brak było także podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 6 k.c.

Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, iż w niniejszej sprawie treść powyższego zapisu umowy jest zarówno sprzeczna z dobrymi obyczajami, jak i rażąco narusza interesy konsumenta.

Zarzut naruszenia art. 70 ust. 1 w zw. z art. 93 ust. 1 prawa bankowego należało ocenić jako całkowicie chybiony, bowiem kwestią sporną w niniejszej sprawie nie jest to, czy istnieje możliwość zabezpieczenia spłaty części kredytu hipotecznego stanowiącego tzw. niski wkład własny poprzez ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, a wymóg, aby sformułowanie tego zapisu było jasne i precyzyjne, a konsument został zapoznany z warunkami na jakich bank zostaje upoważniony do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia.

Niezrozumiały jest także zarzut naruszenia art. 411 pkt 1 k.c. argumentowany okolicznością, że powodowie nie złożyli zastrzeżenia zwrotu przy uiszczeniu kosztów ubezpieczenia, bowiem właśnie niniejsze postępowanie miało na celu wykazanie, czy spełnione przez niech świadczenie było nienależne.

Możliwość żądania zwrotu świadczenia nie dotyczy sytuacji, gdy spełniający świadczenie wiedział, że nie był do niego zobowiązany, tymczasem w sprawie jak niniejsza powodowie w chwili spełnienia świadczenia nie mieli takiej wiedzy.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował art. 410 k.c. Świadczenie pobrane od powodów jest świadczeniem nienależnym, gdyż nie byli do niego zobowiązani, a w konsekwencji pozwany jest zobowiązany do jego zwrotu.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy w oparciu o art. 385 k.p.c. oddalił omawianą apelację.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Koszty należne powodom stanowi wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie

600 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSR (del.) Katarzyna Małysa SSO Agnieszka Fronczak SSO Katarzyna Parczewska